

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Elméletek és fogalmak az etnicitáskutatásban (magyar nyelven)

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
1.4. Szakterület	Kultúratudományok
1.5. Képzési szint	Mesteri
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Kultúra és társadalom – hagyomány és modernitás
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Elméletek és fogalmak az etnicitáskutatásban (magyar nyelven)				A tantárgy kódja		LMM2172
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Peti Lehel, egyetemi adjunktus					
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Peti Lehel, egyetemi adjunktus					
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	1	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	Köt.	

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					Ór a
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					39
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					39
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					32
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					14
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					126

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

3.8. A félév összórárszáma	182
3.9. Kreditszám	7

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Számítógéppel, videoprojektorral, táblával felszerelt terem
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Számítógéppel, videoprojektorral, táblával felszerelt terem

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Sz a k m ai /k ul cs -k o m p et e nc iá k	<ul style="list-style-type: none">- tudományos kutatásokat végeznek- kezeli a kutatási adatokat- tudományos publikációkat ír- elősegíti a nyílt innovációt a kutatásban- projektmenedzsmentet biztosít- terjeszti az eredményeket a tudományos közösség számára- stratégiai hatás érdekében kezeli a tudást- az etika és a tudományos integritás elveit alkalmazza a kutatási tevékenységek során- tudományos módszereket alkalmaz- elősegíti a nyilvánosság bevonását a kutatásba- interdiszciplináris kutatást végez
--	--

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Tr a n s z v e r z á l i s k o m p e t e n c i á k	<ul style="list-style-type: none"> - kezdeményezőkézséget mutat - betartja a vállalásokat - felelősséget vállal - gyorsan gondolkodik - megmutatja önmagát reflektál - kíváncsiságot mutat - pozitívan viszonyul a kihívásokhoz - analitikusan gondolkodik - tiszteletben tartja a kulturális értékek és normák sokféleségét - bizonytalanságot kezel - közönséget szólít meg - csapatban dolgozik - bizalmat mutat - lojalitásról tesz tanúbizonyságot - empátiáról tesz tanúbizonyságot - empátiát mutat - stresszel megbirkózik - hatékonyan dolgozik - kritikusan dolgozik - kritikusan gondolkodik - értékeli a kulturális és művészeti kifejezések sokszínűségét - tanulási hajlandóságot mutat - problémákat azonosít - internetes keresést végez - interkulturális kompetenciát mutat - önállóan dolgozik - kreatívan gondolkodik.
--	---

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<p>A hallgatók ismerjék meg:</p> <ul style="list-style-type: none"> - az etnicitáskutatások alapvető elméleti és fogalmi kereteit, ezek alkalmazhatóságát a közösségi viszonyrendszerek tanulmányozása során
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>A hallgatók képesek legyenek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alkalmazni az etnicitáskutatások terminológiai apparátusát a közösségi kapcsolatok elemzése során - elemzési perspektívákat alkalmazni a kisebbségi közösségek külső kapcsolatainak, viszonyulási formáinak, nyelvi és identitásstratégiáinak megismerésében

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Alapfogalmak az etnicitás vizsgálatában	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
2. Szempontok az etnicitás mibenlétének meghatározásához	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

3. Az etnicitás és identitás közötti különbség. A handelmani etnicitástípusok és -szintek: etnikai kategória, etnikai hálózat, etnikai egyesület, etnikai közösség	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
4. Az identitások megnyilvánulása és modellálása: taxonómiák, anomáliák, választhatóság és többértelműség	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
5. Nacionalizmus, nemzet, etnicitás	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
6. Az etnicitás jenkinsi kontextusai	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
7. Kisebbségi közösségek és többség. Az államok a kisebbségekhez való viszonyulásának formái és a kisebbségi viszonyulásmódok	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
8. Kisebbségi csoportok, bennszülöttek konfliktusban. Az etnicitás mint politikai és kulturális tőke	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
9. Faj, rassz, etnicitás. A faji klasszifikáció ideológiai kontextusai, a fajelméletek tudományos megalapozatlansága, rasszizmus	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
10. Etnicitás, előítéletek, diszkrimináció és stigmatizáció	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
11. Etnicitás és nyelv. Asszimiláció, nyelvcseré, nyelvvideológiák, származási nyelv. Családi nyelvpolitikák, többnyelvűség	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
12. Gazdaság és etnicitás	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
13. Etnicitás a transznacionális migráció körülményei között. Alejandro Portes-i reaktív és lineáris identitás. Hibridizáció, kreolizáció	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
14. Globalizáció, lokalizáció, glocalizáció és az azonosulások új formái	frontális előadás	

	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat, illetve szemléltetés	
<p>Szakirodalom:</p> <p>Barth, Fredrik: Introduction. In: Barth, Fredrik (szerk.): <i>Ethnic Groups and Boundaries. The Social Organization of Culture Difference</i>. Waveland Press, Inc, Prospect Heights, Illinois, 1969. 9–38.</p> <p>Horváth István: Etnikum, etnicitás. In. Uő.: <i>Kisebbségsszociológia. Alapfogalmak és krtikai perspektívák</i>. Kolozsvári Egyetemi Kiadó – Presa Universitară Clujeană, Kolozsvár, 2006. 37– 60.</p> <p>Eidheim, Harald: When Ethnic Identity is a Social Stigma. In: Barth, Fredrik (ed.): <i>Ethnic Groups and Boundaries. The Social Organization of Culture Difference</i>. Waveland Press, INC., Long Grove, Illionois, 1998 (1969), 39–57.</p> <p>Stewart, Michael: A roma/cigány „eticitás” az antropológiai vizsgálódás homlokterében. In. Feschmidt Margit (szerk.): <i>Etnicitás. Különbségteremtő társadalom</i>. Gondolat–MTA Kisebbségkutató Intézet, h. n., 2010. 33–47.</p> <p>Jenkins, Richard: Az etnicitás újragondolása: identitás, kategorizáció és hatalom. <i>Magyar Kisebbség</i>, VII/4. (26.), 2002. 243–268.</p> <p>Jenkins, Richard: <i>Rethinking Ethnicity. Arguments and Explorations</i>. (Second Edition) Sage Publications, Loas Angeles, London, New Delhi, Singapore, 2008.</p> <p>Siu, Paul C. P.: A vendégmunkás. In: Biczó Gábor (szerk.): <i>Az Idegen. Variációk Simmeltől Derridáig</i>. Csokonai Kiadó, Debrecen, 162–177.</p> <p>Portes, Alejandro: Conclusions: Towards a new world – the origins and effects of transnational activities. <i>Ethnic and Racial Studies</i> 22. (2) 1999. 463–477.</p> <p>Berta Péter: Közvetítő kereskedelem, migráció és az etnicitás politikája: megélhetési stratégiák. In.: Uő.: <i>Fogyasztás, hírnév, politika. Az erdélyi gábor román presztízsgazdasága</i>. Néprajztudományi Intézet, Budapest, 2014. 23–51.</p> <p>Berta Péter: Az etnicizált fogyasztói ízlés politikája. Moralizáló diskurzusok, jelentésdefiníciós küzdelmek és a gábor presztízsgazdaság. In: Feschmidt Margit (szerk.): <i>Etnicitás. Különbségteremtő társadalom</i>. Gondolat–MTA Kisebbségkutató Intézet, h. n., 2010. 236–253.</p> <p>Gal, Susan: Mi a nyelvcsere és hogyan történik? <i>Regio</i>, 2/1. 1991.</p> <p>Elérhetőség: http://epa.oszk.hu/00000/00036/00005/pdf/05.pdf</p> <p>Eriksen, Thomas Hylland: <i>Ethnicity and Mationalism. Anthropological Perspectives</i>, Pluto Press, London, Ann Arbor, 2002.</p> <p>Tánczos Vilmos: „Én román akarok lenni!” Csángók Erdélyben. In: Tánczos Vilmos: <i>Keletnek megnyílt kapuja</i>. Néprajzi esszék. KOM-PRESS Korunk Baráti Társaság, Kolozsvár, 1996. 160–174.</p> <p>Jon E. Fox: Vándorló nemzet(i) – identitások. Erdélyi vendégmunkások Magyarországon. In: Feischmidt Margit (szerk.): <i>Erdély- (de)konstrukciók</i>. Néprajzi Múzeum – PTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék, Budapest–Pécs, 2005. 103–122.</p> <p>Kotics József: Divergens megélhetési stratégiák és az értékrend etnikai dimenziói – a tövisháti példa. In.: Biczó Gábor–Kotics József (szerk.): „Megvagyunk mi egymás mellett...” Magyar–román etnikai együttélési helyzetek a szilágysági Tövisháton. ME KVAI, Debrecen, 2013. 105–139.</p> <p>Ilyés Zoltán: A görög katolikusok identitásváltásának különböző útjai az egykori Csík megyében. In.: Uő.: <i>Mezsgyevilágok</i>. Etnikus interferenciák és nemzeti affinitások térbeli mintázatai a Kárpát-medencében. Lucidus Kiadó, Budapest, 131–151.</p> <p>Gal, Susan: Migration, Minorities and Multilingualism: Language Ideologies in Europe. In: MAR-MOLINERO, Clare – Stevenson, Patrick (eds.): <i>Language Ideologies, Policies and Practices. Language and Globalization</i>. Palgrave Macmillan, London, 2006. 13–27.</p> <p>Brubaker, Rogers: Migrations of Ethnic Unmixing in the “New Europe”. <i>International Migration Review</i>, Vol. 32, No. 4., 1998. 1047–1065.</p> <p>Brubaker, Rogers: <i>Ethnicity without Groups</i>. Harvard University Press, 2004.</p>		

Brubaker, Rogers–Margit Feischmidt– Fox, Jon– Grancea, Liana: Categoriile. In.: Uők.: *Politică naționalistă și etnicitate cotidiană într-un oraș Transilvănean*. Editura Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale – Kriterion, Cluj-Napoca, 2010. 223–256.
Meyrowitz, Joshua: A globalitás hajnala: A hely és önazonosság új élménye a globális faluban. *Világosság*, 2005/6., 29–36.
Sollors, Werner: Foreword: Theories of American Ethnicity. In.: Uő.: (szerk.): *Theories of Ethnicity. A Classical Reader*. New York University Press, Washington Square, New York, 1996. x– xlv.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Szemináriumi prezentáció: Szemináriumi feladatként minden hallgató bemutat egy romániai kisebbségi közösséget, amelynek során felhasznál egy, az előadások során ismertett elméletet és annak terminológiáját. A hallgatók a szeminárium témájául választott kisebbségi közösségről szóló szakirodalmat kapnak a vezetőtanártól	Bemutatás a szöveg alapján, kérdések, vita	

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy összhangban van a debreceni, szegedi, pécsi, budapesti egyetemeken tanított, hasonló tematikájú tantárgyak tartalmával, kidolgozása a legfontosabb alkalmazók (múzeumok, kulturális intézmények és szervezetek) konzultációjával történt. Ugyanakkor arra is figyel, hogy olyan általános elemzési képességeket adjon át a diákoknak, amit később a munkájuk során hasznosítani is tudnak.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A tananyag ismerete, problematizáló bemutatása	Szóbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	a tananyag ismerete, problematizáló bemutatása	Szemináriumi tevékenység Tudományos dolgozat	20% 30%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> Az alapfogalmak elsajátítása A valláskutatások alapvető elméleteinek és terminológiájának az elsajátítása A vallási jelenségek értelmezésének és elemzésének a képessége 			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Előadás felelőse:

Peti Lehel

Kitöltés időpontja:
2025. 01. 24.

Szeminárium felelőse:

Peti Lehel

Intézetigazgató:

Szabó Á. Tőhötöm

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.02.10.

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása